

ARV och MILJÖ

I dag återkommer Håkan Johansson som gästskribent

Ändå sedan Darwin lanserade sin teori om det naturliga urvalet har vad som präglar en människas utveckling varit ett hett debattämne. I början på 1900-talet ansåg exempelvis Sigmund Freud att familjen som barnet växte upp i var den avgörande faktorn för hur personen senare i livet klarade sig. Vissa använde evolutionsteorin som ett bevis för att det även fanns folkgrupper som var bättre lämpade för överlevnad än andra. Man tog med andra ord tesen *Survival of the fittest* bokstavligen och ansåg att det gällde även för raser och olika folkslag.

Denna så kallade socialdarwinism fick under andra världskriget katastrofala följder då nazisterna iscensatte sitt folkmordsprojekt, som i stora drag gick ut på att utrota vissa i deras tycke underlägsna element, som judar, romer och handikappade.

Sedan dess har ärftlighet förknippats med rasbiologi och varit ett i det närmaste tabubelagt område. Den hegemoniska uppfattningen var att miljön och enbart miljön präglar oss människor. Detta i enighet med uppfattningen att vi föds som tomma blad och kan formas till vad som helst.

Denna helt och hållet ovetenskapliga uppfattning har ändå haft fördelen med sig att inte bara, som förr, överklassen fick tillgång till högre utbildning, utan tack vare ett hyfsat jämlikt skolsystem såg man till att även medel- och arbetarklass fick chansen till akademiska studier. Föreställningen om ett jämlikt samhälle där alla har vad som på engelska kallas *equal opportunities* är en sund och konstruktiv tankemodell som rättvist gynnar alla och envar.

Detta har lett till att alla människor, oavsett bakgrund idag kan, i framför allt jämlika västerländska länder, i princip utbilda sig till vad de finner lämpligt och vad som passar deras personligheter. Att sedan förvänta sig att detta val ska leda till *equality of outcome* är en total missuppfattning av den fria marknadens värdering av olika yrken och kunskaper.

Tomma bladstanken är en idé som även haft stor betydelse i kommunistiska diktaturer, där man trodde att om man fostrade barn med hjälp av social ingenjörskonst skulle det sedan gå i arv och efter några generationer skulle den perfekta kommunistiska medborgaren vara ett faktum. Vilket är en absurd kontradiktion, för om vi föds som tomma blad, hur kan vi då ärva någonting? Undrar om exempelvis de svenska jämlikhetsfascisterna, som tror på det biologiskt orimliga tabula rasa konceptet är medvetna om att de delar denna ideologi med massmördare som Stalin, Mao och Pol Pot?

Givetvis är alla dessa pseudovetenskapliga hypoteser oerhört illa underbyggda, där exempelvis Hitler och hans rasbiologer hade fullständigt fel om den judiska populationen, som inte på något sätt var underlägsen, utan visat sig vara extremt framgångsrik inom alla möjliga områden och yrken. Detta folk som Hitler ville utrota har bland annat kammat hem cirka 20 procent av alla Nobelpris.

Beror då denna extraordinära intellektuella kapacitet på att judarna har en lärdomskultur som uppmuntrar till bildning och framgång? Eller kan det vara så att genetik och ärftlighet på något sätt är förklaringen till judarnas extrema kognitiva kapacitet? Nutida rön inom en vetenskap som kallas *behavioural genetics* pekar på att arv faktiskt har en större betydelse än kulturen.

I staten Israel, där olika sorters judar (ashkenazi, sefarder och arabiska judar) går i samma skolor avviker en grupp (ashkenazi) betydligt från sina landsmän genom att på intelligenstester prestera signifikativt högre resultat. Denna grupp judar brukar få cirka 115 poäng i snitt på IQ-tester, jämfört med exempelvis sefarderna som har ett mer normalt snitt på 100.

Robert Plomin, en amerikansk evolutionsbiolog, som forskat inom området i snart 40 år, menar i sin nyutkomna bok **Blueprint** (*How DNA makes us who we are*), att arv övertrumfar miljön inom nästan alla områden av mänskligt beteende. Han bevisar, bland annat genom tvillingstudier, att generna bär på den starkaste av de komponenter som avgör hur våra liv formas. I och med att genforskning har ansetts som mer eller mindre förbjuden mark att beträda, har det krävts betydande vetenskapliga bevis för att få dessa studier publicerade i tidskrifter som *Science* eller liknande – tidskrifter som kräver *peer review*-granskning för publicering. Plomin och hans gelikar backar därför upp sina forskningsrön med tusentals studier som starkt talar för deras väldokumenterade teorier.

Övervikt, intelligens och psykiska sjukdomar visar sig till stor del "run in the family" och effekten till och med ökar med åldern, faktiskt tvärt emot vad miljöförespråkarna anser. Farhågorna hos dessa, i visst mått anti-evolutionära tyckare, är att detta antyder en viss typ av determinism som kan leda till vad man brukar kalla det naturalistiska felslutet, nämligen att verkligheten ser ut på ett visst sätt. Den är huggen i sten och därmed omöjlig att ifrågasätta. Motsatsen, som verkar vara den dominerande uppfattningen inom

samhällsvetenskapen är det moralistiska felslutet där man härleder **är** ur **bör**, nämligen att människan borde vara en biologiskt och mentalt helt jämlik skapelse, alltså är hon det.

Genförespråkarna är dock inte lika rigida i sin övertygelse som tomma-bladsaktivisterna är, utan erkänner villigt att omgivningen verkligen spelar en viss roll i sammanhanget. Ta till exempel den ganska vanliga ärftliga egenskapen längd. Den kan, som i Koreas två stater ge helt miljömässiga skillnader. Undernäring i Nordkorea har resulterat i en genomsnittlig differens i medellängden hos de två ländernas ungdomar på cirka 12 centimeter, och det bara inom en tidsrymd på drygt 60 år.

Likadant är det med intelligens, som visserligen verkar vara mellan 50 och 80 procent ärftlig, men där de resterande påverkbara procenten faktiskt kan höja IQ-nivån betydligt hos dem som med avseende på intelligens dragit en nitlott i det genetiskt evolutionära lotteriet. Tyvärr premierar det postindustriella kunskapsamhället nuförtiden yrken som är intelligensrelaterade före andra färdigheter, som hantverk eller jordbruk – färdigheter som förr ansågs vara minst lika viktiga och betydelsefulla som intellektuell kapacitet.

Genforskningen befinner sig ännu i sin linda och sker troligen bakom delvis lyckta dörrar, då den allmänna konsensusen nuförtiden bland okunniga politiker och journalister är att denna forskning strider mot jämlikhetsprincipen och värdegrundsdogmen. Samhällsvetare som hävdar att genetiken är försumbar och att miljön betyder allt har ett betydande arbete framför sig då deras hypotes helt eller delvis saknar vetenskapliga bevis. Detta till skillnad mot genforskarna som presenterar det ena beviset efter det andra, forskning som empiriskt styrker deras teorier.

Ett exempel på denna antiintellektuella vänsterliberala attityd, visades nyligen då University of Cambridge hade beviljat en forskningstjänst till sociologen Noah Carl för att studera något så tabubelagt som skillnader i intelligens mellan olika etniciteter. 200 akademiker skrev på en protestlista där de anklagade Noah Carl för att bedriva pseudovetenskap och ha en rasistisk agenda. Detta superkänsliga ämne har fått många forskare att rygga tillbaka då utfrysning och hot om avskedande ofta har använts som skrämseltaktik för att förbjuda och bannlysa denna forskning.

Ovannämnda Robert Plomin, som väntade 30 år med att skriva sin nyutkomna bok, mycket på grund av samhällsklimatet, hävdar gentemot belackarna av denna forskning att det givetvis inte finns en specifik intelligensgen, utan det är istället en kombination av olika små genetiska skillnader som resulterar i kognitiva diskrepanser. Vissa sjukdomstillstånd kan däremot härledas till en speciell genmutation, som exempelvis Huntingtons sjukdom, vilken är till 50 procent ärftlig. Har man anlag för den genen så utvecklas sjukdomen obönhörligt i tjugo- trettioårsåldern. Kanske kan man i framtiden hitta de gener som påverkar vår intelligens, men än så länge verkar Plomins teori vara den mest trovärdiga.

Människans hjärna har utvecklats för att lösa de problem som omgivningen ställer. I framförallt Afrika, varifrån vi alla härstammar, konfronterades den tidiga människan med allehanda hot mot sin överlevnad, som när hon till exempel övergav djungeln för att leva på savannen. När vi sedan utvandrade från Afrika hamnade Homo Sapiens efter ett tag i helt skilda miljöer som krävde nya problemlösningar för att säkra överlevnaden. Individuer som med hjälp av sin stora hjärnkapacitet var bättre på att lösa de problem som omgivningen ställde hade störst chans att överleva och fortplanta sig och ska man tro på genforskarna så gick troligen dessa egenskaper i arv.

Sannolikheten att människans kognitiva förmåga har utvecklats identiskt lika i helt olika miljöer och klimat, där vi samtidigt varit åtskilda på olika kontinenter i tiotusentals år, är lika stor som att kasta upp en näve mynt och förvänta sig att alla ska ställa sig på högkant. Att människans mest energikrävande organ, det som skiljer oss från alla andra djurarter och som skapat hela vår identitet, på något magiskt sätt skulle ha undgått evolutionens lagar, är knappast troligt. Intellectuella färdigheter är i sig varken bättre eller sämre utan helt enkelt olika, tack vare att omgivningen har sett till att premiera vissa specifika mentala överlevnadsstrategier.

Sett ur den synvinkeln kan man säga att miljöförespråkarna delvis har rätt i sin övertygelse att omgivningen till stor del har skapat människan. Men om nu olika miljöer varit så vitt skilda, beroende var på jorden olika etniciteter har befunnit sig, har då inte dessa varierande förutsättningar i så fall skapat människotyper med till viss del skilda mentala förmågor? Hur ska man annars förstå och förklara skillnaderna mellan olika etniciteter kognitiva förmågor, som dokumenterats genom det stora antal IQ-tester som utförts under de senaste hundra åren?

Hursomhelst kommer nog konsensus ett bra tag till att vara den politiskt korrekta inställningen att miljön är allenenarådande som förklaringsmodell till vår utveckling och att genetiken är irrelevant i sammanhanget. Denna inställning är lika ovetenskaplig som att tro på att Gud skapade människan till sin avbild för sex tusen år sen och att storken kommer med bäbisen.

Håkan Johansson

<https://morklaggning.wordpress.com/2019/01/20/arv-och-miljo/>

Alla texter är © på denna blogg. Det är tillåtet att sprida texterna under förutsättning att ni alltid länkar till källan här på bloggen.